

PUUTAVARANMITTAUKSEN NEUVOTTELUKUNNAN KOKOUS 1/2020**Aika:** Tiistai, 10.3.2020, kello 10.15-12.03**Paikka:** Meritullinkatu 8, kokoushuone Innostamo

Läsnä:	Puheenjohtaja	Matti Heikurainen	Maa- ja metsätalousministeriö
	Jäsenet ja varajäsenet	Erkki Etelä-Aho Timo Hongisto Lauri Hyytiäinen Jouni Karjalainen Matti Mäkelä Kari Palojärvi Timo Saarentaus Pauli Rintala Johanna Routa	Metsäalan Asiantuntijat ry METO EPM Metsä Oy Koneyrittäjät ry Metsähallitus, klo 10.20- Metsäteollisuus ry Metsäalan Kuljetusyrittäjät ry Metsä Group MTK ry/ Metsälinja Luonnonvarakeskus
		Pauli Otava Lauri Tapio	Versowood Oy MTK ry/ Metsälinja
	Asiantuntijat	Maija Kaukonen Jari Lindblad Timo Melkas	Maa- ja metsätalousministeriö Luonnonvarakeskus Metsäteho Oy
	Kutsutut asiantuntijat	Tapio Wall	Luonnonvarakeskus (skype)
	Sihteeri	Timo Melkas	Metsäteho Oy

1. Kokouksen avaus

Matti Heikurainen avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleeksi kokoukseen. Hyväksyttiin kokouksen esityslista. Käytiin läpi lyhyt esittelykierros uusien neuvottelukunnan jäsenten osalta ja toivotettiin heidät tervetulleiksi.

Uusina jäseninä neuvottelukuntaan on nimetty seuraavat henkilöt:

- Luonnonvarakeskuksesta tutkimuspäällikkö **Johanna Routa** (20.11.2019 alkaen), eläkkeelle siirtyneen johtaja Leena Paavilaisen tilalle.
- Metsäteollisuus ry:stä kotimaan metsäasioiden päällikkö **Matti Mäkelä** (15.1.2020 alkaen), muihin tehtäviin siirtyneen Venäjä-asioiden päällikkö Juha Palokankaan tilalle.

Lisäksi todettiin, että neuvottelukunnan varajäseneksi on nimetty mittauspäällikkö **Timo Tirronen** (15.1.2020 alkaen) Stora Enso Oy:stä järjestelmäasiantuntija Martti Haarasen (UPM Kymmene Oyj) tilalle.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja muutoksitta (Liite 1). Lisäksi todettiin, että pöytäkirjassa PMNK:lle tiedoksi annettu luonnos puutavaranmittauksen tulostavoitteesta vuodelle 2020 on hyväksytty lopulliseen tulossopimukseen.

3. Puutavaran viranomaistehtävät vuonna 2019

Jari Lindblad kävi läpi Luonnonvarakeskuksen koostaman raportin (Liite 2) puutavaranmittauksen viranomaistehtävistä vuonna 2019.

Todettiin, että Etelä- ja Länsi-Suomen alueella työskennellyt virallinen mittaaja Erkki Salo on jäänyt eläkkeelle ja sitä edeltäneille vapaille huhtikuussa 2019. Uudeksi viralliseksi mittaajaksi on valittu MMM Ahti Weiho 13.1.2020 alkaen.

Viralliseen mittaukseen johtaneita mittauseriä toodettiin olleen kaksi kappaletta vuonna 2019. Näiden lisäksi Luonnonvarakeskukseen saatiin kaksi kappaletta virallisen mittauksen pyyntöjä, joissa virallisen mittauksen edellytykset eivät täyttyneet. Toimitetut viralliset mittaukset koskivat puutavaran laadun määrityksen oikeellisuutta eli onko valmistettu ja mitattu arvokkaamman puutavaralajin mitta- ja laatuvaatimukset täyttävää puutavaraa alhaisemman arvon kuitupuuksi.

Vuoden 2019 lopussa Suomessa oli 127 tehdasmittauspaikkaa. Tehdasmittausilmoitusten perusteella valvonnan alainen mittausmäärä oli 81 milj. m³ (sisältäen sahakkeen ja -purun). Tehdasmittauksen valvontamittauksia tehtiin 57 kappaletta. Minimitavoitteeseen (kiertoväli 1,5 vuotta) ei tehdasmittauksen valvontojen osalta aivan ylletty, mikä johtui toisen virallisen mittaajan rekrytoinnin ajallisesta kestosta.

Käytiin läpi keskeiset tehdasmittauksen valvonnassa tehdyt havainnot: Sahojen puutavaran vastaanottomittauksena on edelleen vallitsevana mittausmenetelmänä tukkimittarimittaus ja yhä suuremmassa määrin yhdistettynä röntgenmittaukseen. Röntgenmittausta käytetään kuitenkin vielä rajoitetusti ns. maksuperusteisena vastaanottomittauksena. Marraskuun lopun vuoden 2019 virallisten mittaajien tilastojen mukaan jo noin 64 % tukkipuusta mitataan röntgenillä. Puutavaranmittauksen neuvottelukunnan alainen työryhmä työsti tukkimittareiden ja röntgenmittalaitteiden omavalvonnasta toimijoille yleistä suositusesitystä, mutta toistaiseksi suositusesitys ei saanut yksimielistä kannatusta, jolloin esitys on edelleen luonnoksen asteella. Suosituksella olisi ollut merkittävä vaikutus uuden ja kasvavan toiminnan yhtenäistämässä ja yhteisten pelisääntöjen luomisessa.

Kuitupuun tehdasmittauksessa vallitsevana mittausmenetelmänä jatkaa edelleen paino-otantamittaus. Paino-otantamittauksessa viralliset mittaajat ovat kiinnittäneet huomiota otannan riittävyyteen, mittaustarkkuuteen ja poistettuihin otantoihin. Tehdasmittauksen valvonnan kehittämiseen on perustettu Luken sisäinen työryhmä. Tarkoituksena on tehostaa tehdasmittauksen valvontaa kysyntää ja resursseja vastaavalle tasolle.

Virallinen mittaaja siirsi yhden tehdasmittauksen valvontamittauksista koskevan asian puutavaran mittauslautakunnan käsiteltäväksi vuonna 2019. Kyse oli tukkimittarimittauksessa käytettävästä

tyvisylinterin pituudesta. Mittauslautakunta antoi päätöksen tammikuussa 2020. Päätöksestä on valitettu hallinto-oikeuteen, joten päätös ei ole vielä lainvoimainen.

Lisäksi Luonnonvarakeskuksen asiantuntijat ovat osallistuneet sekä puutavaranmittauksen neuvottelukunnan, ja sen alaisen hyvät mittauskäytännöt -työryhmän toimintaan. Hyvät mittauskäytännöt -työryhmä on kokoontunut 7 kertaa ja neuvottelukunta 3 kertaa vuonna 2019.

Neuvottelukunta kiitti hyvästä ja selkeästä katsauksesta vuoden 2019 viranomaistoimintaan. Neuvottelukunta piti hyvänä, että koosteraportti edellisen vuoden viranomaistehtävistä käydään läpi vuoden ensimmäisessä neuvottelukunnan kokouksessa. Lisäksi pidettiin tärkeänä, että pitkällä aikavälillä minimimitavoitteet esim. tehdasmittauksen valvontamittausten osalta saavutetaan.

4. Turun hovioikeuden päätös tiedoksi

Matti Heikurainen kävi läpi lyhyesti puheenjohtajan ja sihteerin koostaman tiivistelmän (Liite 3) Turun hovioikeuden päätöksestä (Liite 4). Tavoitteena oli saattaa tuomio tiedoksi neuvottelukunnalle ja mittausosapuolille. Käytiin keskustelu aiheesta.

Todettiin, että päätös on annettu tiedoksi neuvottelukunnalle. Tuomiota voidaan pitää ennakkotapauksen luonteisena katkonnan sopimuksenmukaisuuden näyttötaakan ja puukauppaan liittyvien valitusaikojen noudattamisen osalta. Kukin toimija harkitsee päätöksen edellyttämät puukauppaan liittyvät toimenpiteet omalta osaltaan. Neuvottelukunta ei tee päätöksen perusteella puutavaranmittauslakiin liittyviä johtopäätöksiä.

5. Hyvät mittauskäytännöt –työryhmän työ - Energiapuun mittaus -suosituksen hyväksyminen

Lindblad kävi läpi katsauksen *Hyvien mittauskäytäntöjen* -työryhmän toimintaan. Työryhmä on päivittänyt vuodelta 2014 olevan Energiapuunmittaus -oppaan ja ehdottaa sen hyväksymistä neuvottelukunnan suositukseksi.

Lindblad esitteli Energiapuunmittaussuositusluonnokseen tehdyt täydennykset ja käytiin lyhyt keskustelu aiheesta. Neuvottelukunta hyväksyi päivitetyn Energiapuunmittaus – oppaan (2020) yksimielisesti puutavaranmittauksen neuvottelukunnan suositukseksi. Opas tullaan viimeistelyn jälkeen viemään Luonnonvarakeskuksen puutavaranmittausta koskevalle sivustolle.

6. Tilannekatsaus kuitupuun painomittauksen kehittäminen –hankkeeseen

Lindblad esitteli *Kuitupuun painomittauksen toimintamallin kehittäminen* -hankkeen tilanteen (liite 6). Kuitupuun painomittauksen toimintamalli muodostuu 1) kuitupuutavaralajien tuoretiheyden ennustemalleista, joita 2) kalibroidaan 3) otannan perusteella. Tuoretiheyden ennustemalleilla saadaan ennakkotieto tuoretiheyden kehityksestä. Otanta kohdistetaan yhteisesti määriteltyihin puutavaralajeihin yli tehdas- ja yhtiörajojen ja sen avulla kalibroidaan ennustemalleja. Tutkimusaineisto käsittää vuosien 2013-2018 paino-otantamittauksen otantaeräaineistot 17 tehdasmittauspaikalta, yhteensä 57494 havaintoa.

Todettiin, että kaikille kuitupuutavaralajeille (Mäk, Kok, Kuk, Lahokuusi, Haapak, Havuk) on laadittu johdonmukaisesti toimivat ja laskenta-aineistossaan harhattomat ”yleismallit”. Selittävinä muuttujina tuoretiheyden ennustemalleissa on maantieteellinen alkuperä, mittausajankohta ja hakkuuajankohta. Seuraavaksi tavoitteena on laatia ennustemallit, joissa hyödynnetään ajantasaista tietoa varastointiajan säästä. Mallien kalibroinnin osalta on tehty alustavia kokeiluja ja näiden tulosten perusteella vaikuttaisi siltä, että mallien kalibrointitarve

muuttuu varastointiajan mukaan (1kk, 2kk, 3 kk) etenkin vuoden jälkipuoliskolla. Säämuuttujien vaikutusta malleihin ja niiden kalibrointitarpeeseen ei vielä ole ehditty selvittää tässä vaiheessa.

Säädata osalta todettiin, että aineiston muuttujien laskenta on aloitettu vuoden vaihteessa. Ilmatieteenlaitoksen säähavainnoista on koostettu päiväkohtaiset säähavainnot säähilalle kunnittain vuosilta 2012-2019, yhteensä noin 950 000 havaintoriviä. Mallinnusta varten säädatasta lasketaan seuraavaksi kuitupuudataan otantaeräkohtaisia säämuuttujien arvoja, jotka kuvaavat olosuhteita varastointiaikana. Käytettävissä on seuraavat vuorokausitason muuttujat: sade, maksimi-, minimi- ja keskilämpötilat (ennen 11/2016), lisäksi suhteellinen kosteus, lumen määrä, tuuli, haihdunta (11/2016). Säämuuttujien sovittaminen tuoreiheysmalliin on käynnissä. Ensimmäisiä mallinnuksen tuloksia pyritään käymään läpi projektin palaverissa viikolla 13.

Melkas kävi läpi lyhyesti tilannekatsauksen laskentapalvelun määrittelytyöhön (Liite 7). Määrittelytyö jatkuu Luonnonvarakeskuksen, Metsätehon Oy:n ja metsäyhtiöiden yhteistyönä vaatimusmäärittelytyöryhmässä. Tavoitteena on saada vaatimusmäärittely tehdyksi kevään 2020 aikana. Määrittelyvaiheen jälkeen kartoitetaan toteutusvaihtoehdot ja sovitaan toteutusmallista. Tavoitteena on myös, että palvelun rakentaja ja operaattori ratkaistaan kilpailutuksella kvartaalilla Q2/2020. Järjestelmän tekninen suunnittelu, rajapintojen toteutus sekä testaukset on tarkoitus toteuttaa vuoden 2021 aikana yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Palvelun käyttöönottovalmiuteen pyritään Q4/2021.

Neuvottelukunta piti hanketta erittäin mielenkiintoisena ja tärkeänä ja toivoi kesäkokoukseen laajempaa katsausta aiheesta. Neuvottelukunta jatkaa tutkimushankkeen etenemisen seuranta seuraavassa kokouksessa.

7. Muut asiat

Keskusteltiin Mittauslautakunnan päätösten valmisteluun tarvittavista resursseista. Todettiin, että päätösvalmisteluun tarvittavat riittävät resurssit tulisi jatkossa pystyä turvaamaan Mittauslautakunnan asioiden joutuisan käsittely varmistamiseksi.

8. Seuraavan kokouksen ajankohta

Sovittiin, että **seuraava puutavaranmittauksen neuvottelukunnan kokous** pidetään neuvottelukunnan kesäretken yhteydessä **7-8.9.2020 tai 8-9.9.2020**. Ajankohta tarkennetaan maaliskuun aikana. Neuvottelukunnan kesäretken järjestelyistä vastaa tänä vuonna Metsä Group. Lisäksi sovittiin, että seuraavan kokouksen yhteyteen varataan pari tuntia aikaa käydä yksityiskohtaisemmin läpi Kuitupuun mittauksen kehittämishanketta.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.02

Pöytäkirjan vakuudeksi

Matti Heikurainen
puheenjohtaja

Timo Melkas
sihteeri

Liitteet:

- Liite 1. Puutavaranmittauksen neuvottelukunnan kokouksen 3/2019 pöytäkirjaluonnos
- Liite 2. Puutavaranmittauksen viranomaistehtävät 2019_02032020
- Liite 3. Tiivistelmä neuvottelukunnalle Turun hovioikeuden päätöksestä
- Liite 4. Turun hovioikeuden tuomio nro 546 (Diaarinumero s 18/687)
- Liite 5. Energiapuun mittausopas_suosituksesitys_10022020
- Liite 6. Kuitupuun painomittauksen kehittäminen_Lindblad&Repola_28022020
- Liite 7. Kuitupuu Online-toimintamalli Räsänen Melkas

Jakelu:

Puutavaranmittauksen neuvottelukunnan jäsenet ja varajäsenet
Puutavaranmittauksen neuvottelukunnan asiantuntijajäsenet
Viralliset mittaajat Tapio Wall ja Ahti Weijo (LUKE)
Tuomo Valkeapää, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES)